Jerzy Kruszewski, Romuald Krajewski
– Naczelna Rada Lekarska

Doskonalenie zawodowe lekarzy – ocena sytuacji

<u>Na podstawie danych z:</u>

- **Centralnego Rejestru Lekarzy NRL**
- **Centrum Egzaminów Medycznych,**
- **CMKP**
- **Departamentu Nauki Ministerstwa Zdrowia**

Lekarze/Lekarze dentyści

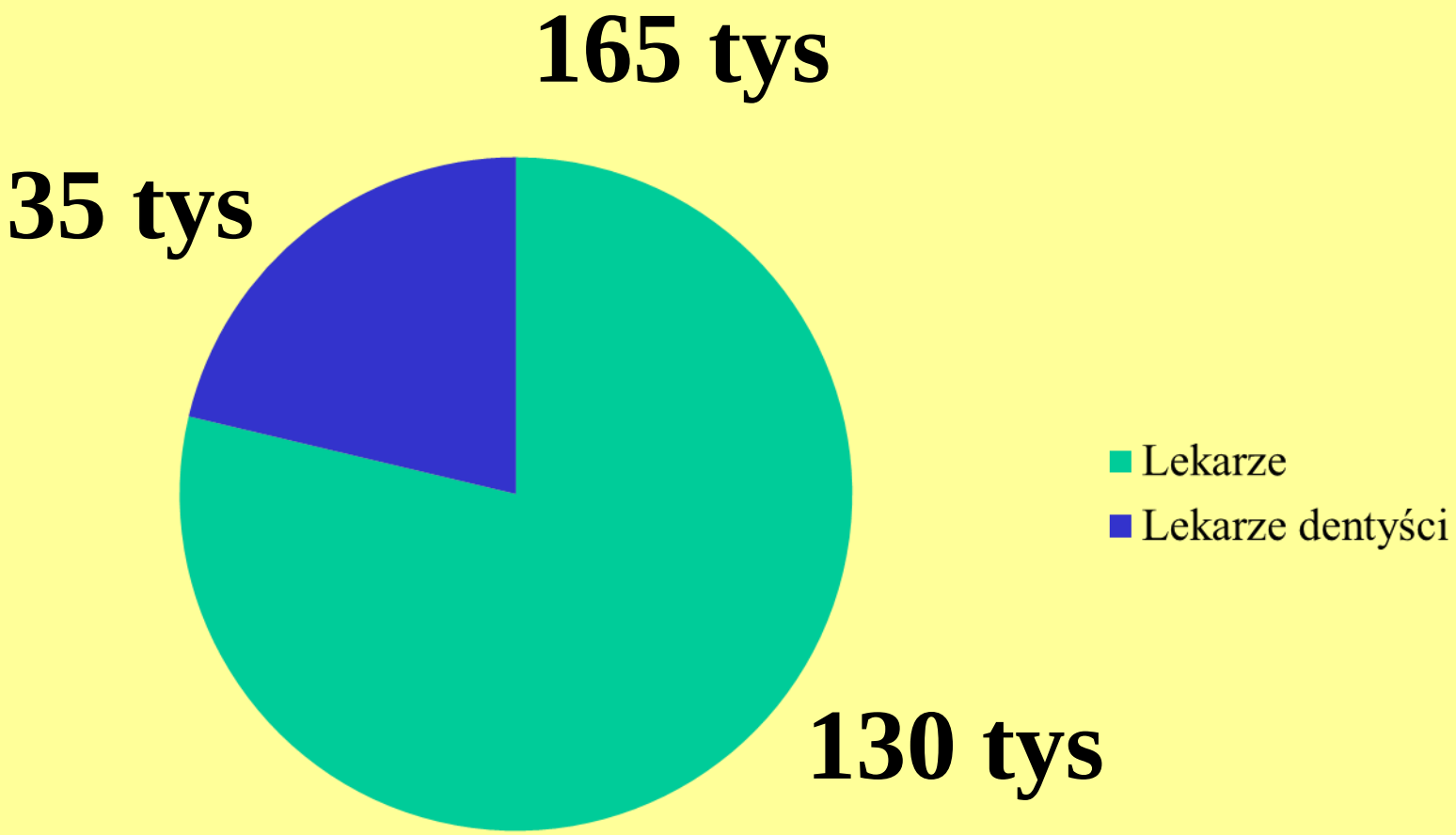

Studia (6 lat)

~~**Staż podyplomowy (1 rok)**~~

Moduł podstawowy (2-3 lata)

Moduł specjalistyczny (2-3 lata)

Szczególne umiejętności ?

Kształcenie ustawiczne

Kariera lekarza

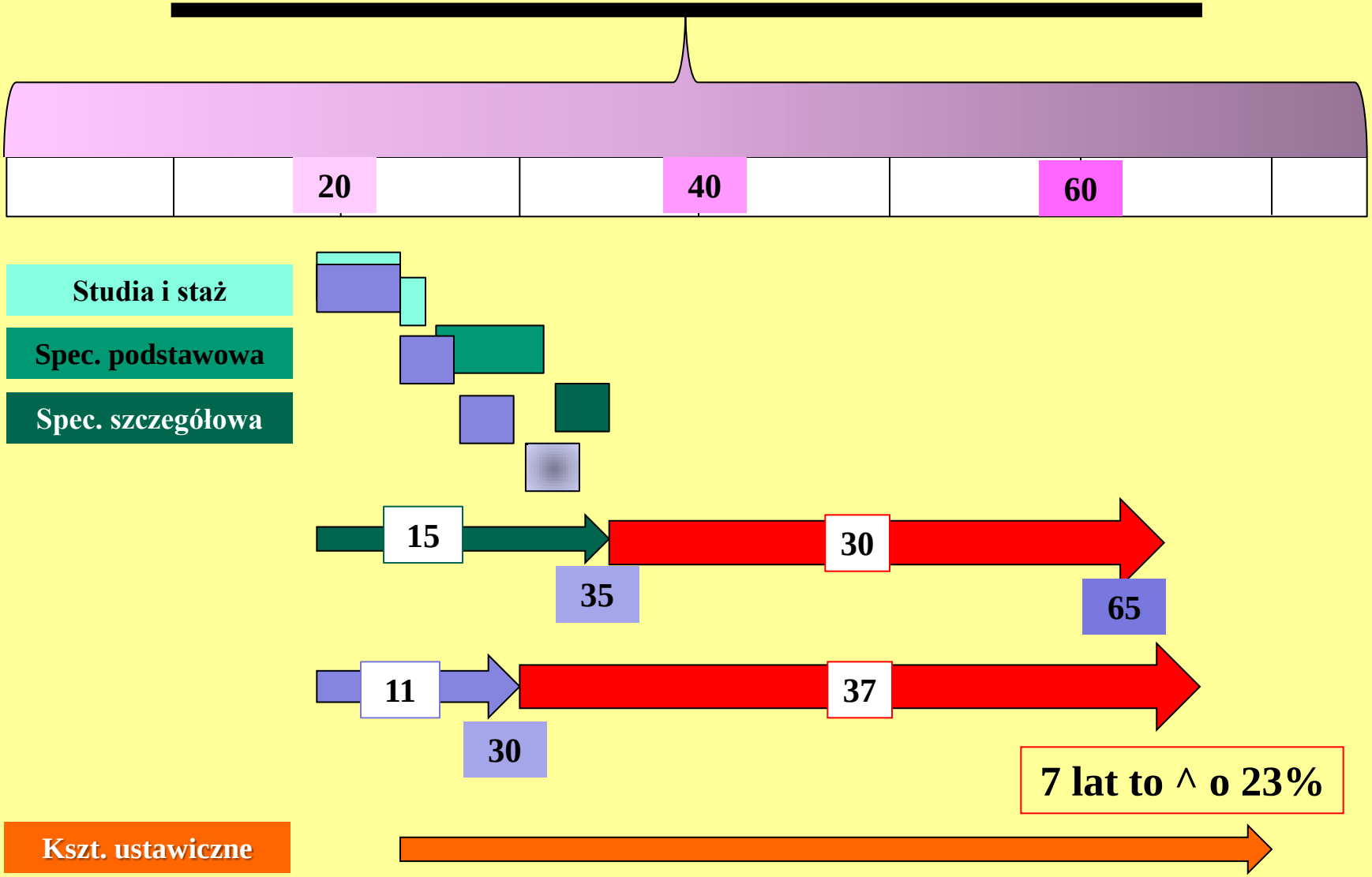

Specjaliści wśród lekarzy wykonujących zawód

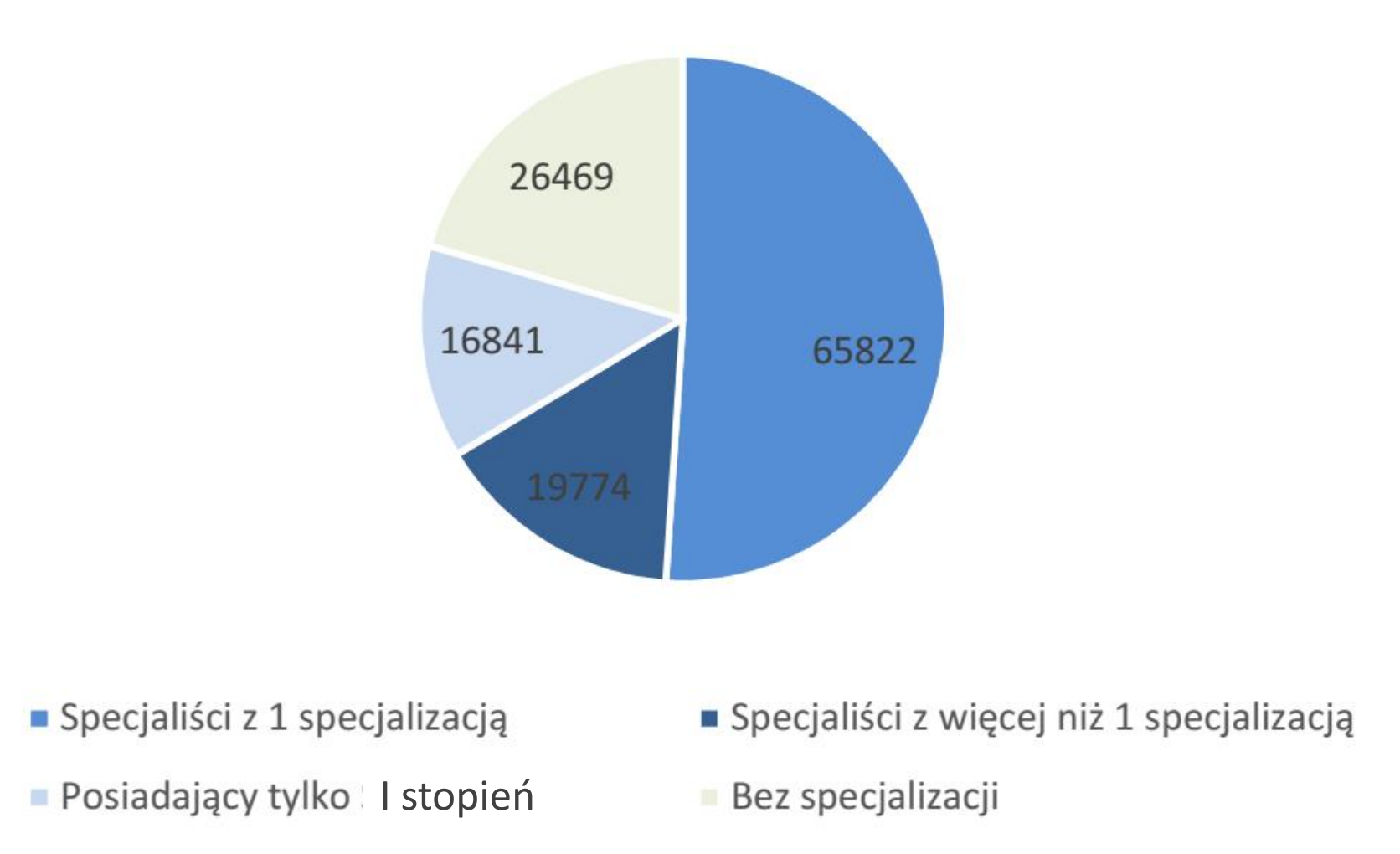

Specjaliści wśród lekarzy dentystów wykonujących zawód

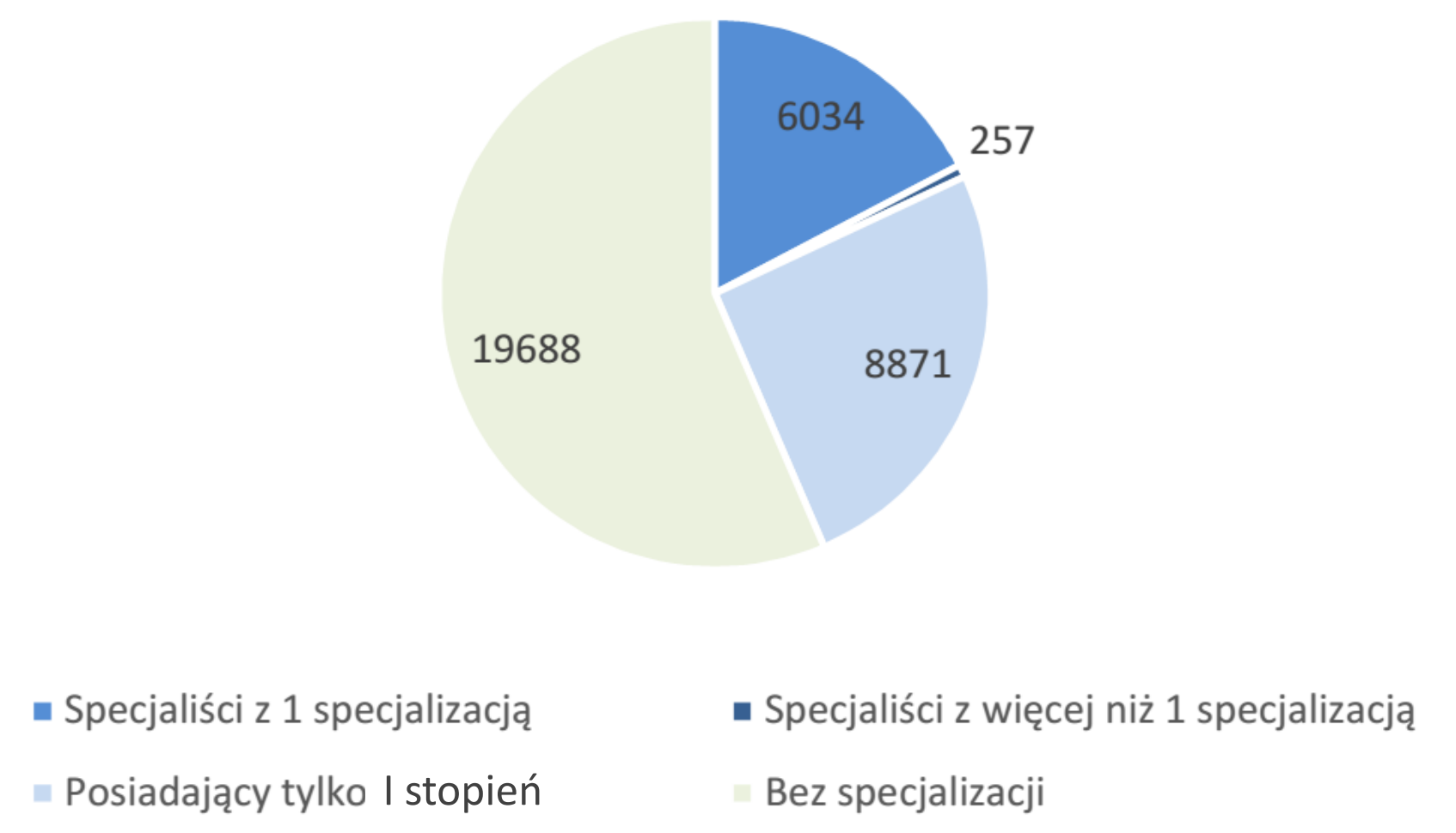

Posiadane specjalizacje w grupach wiekowych

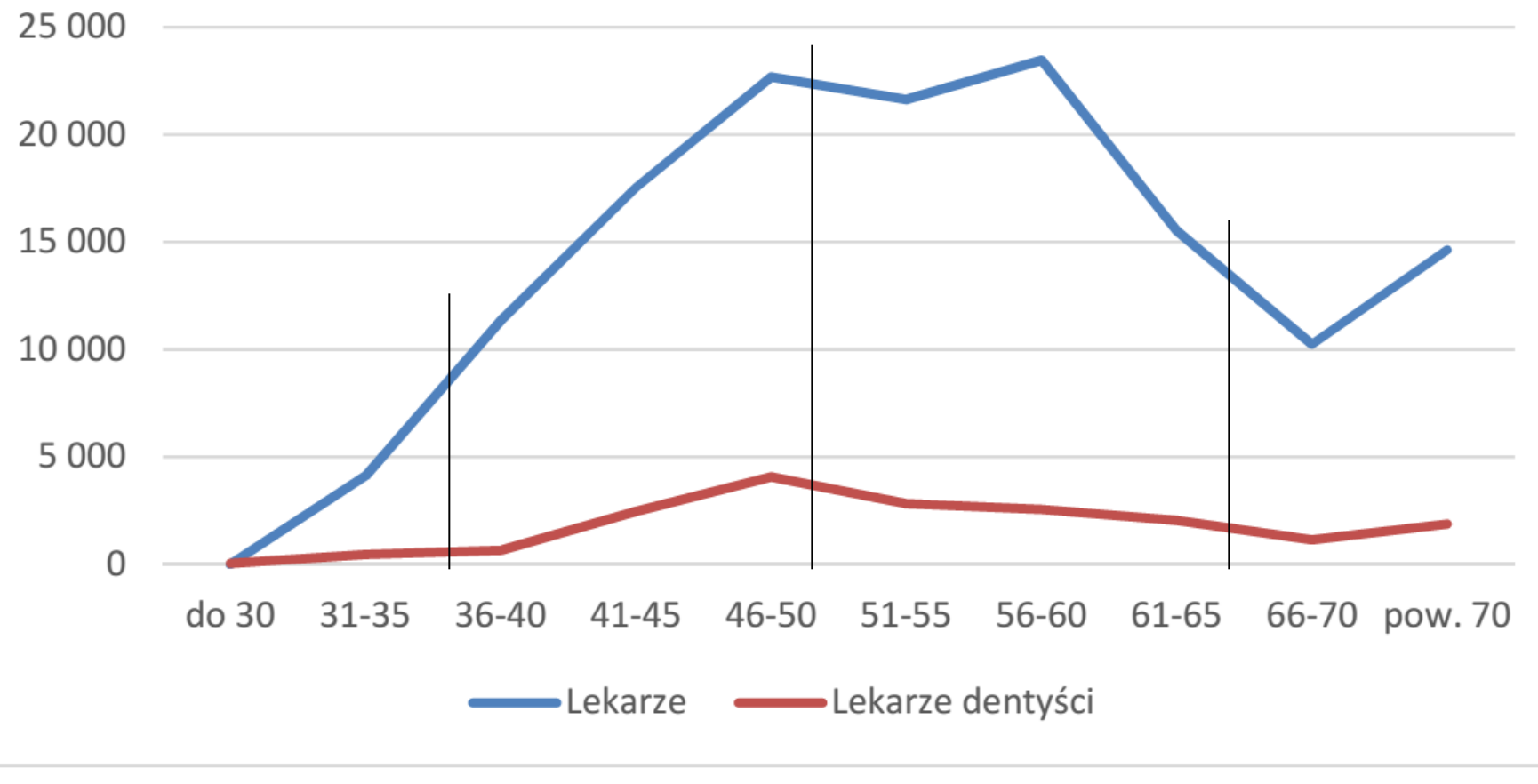

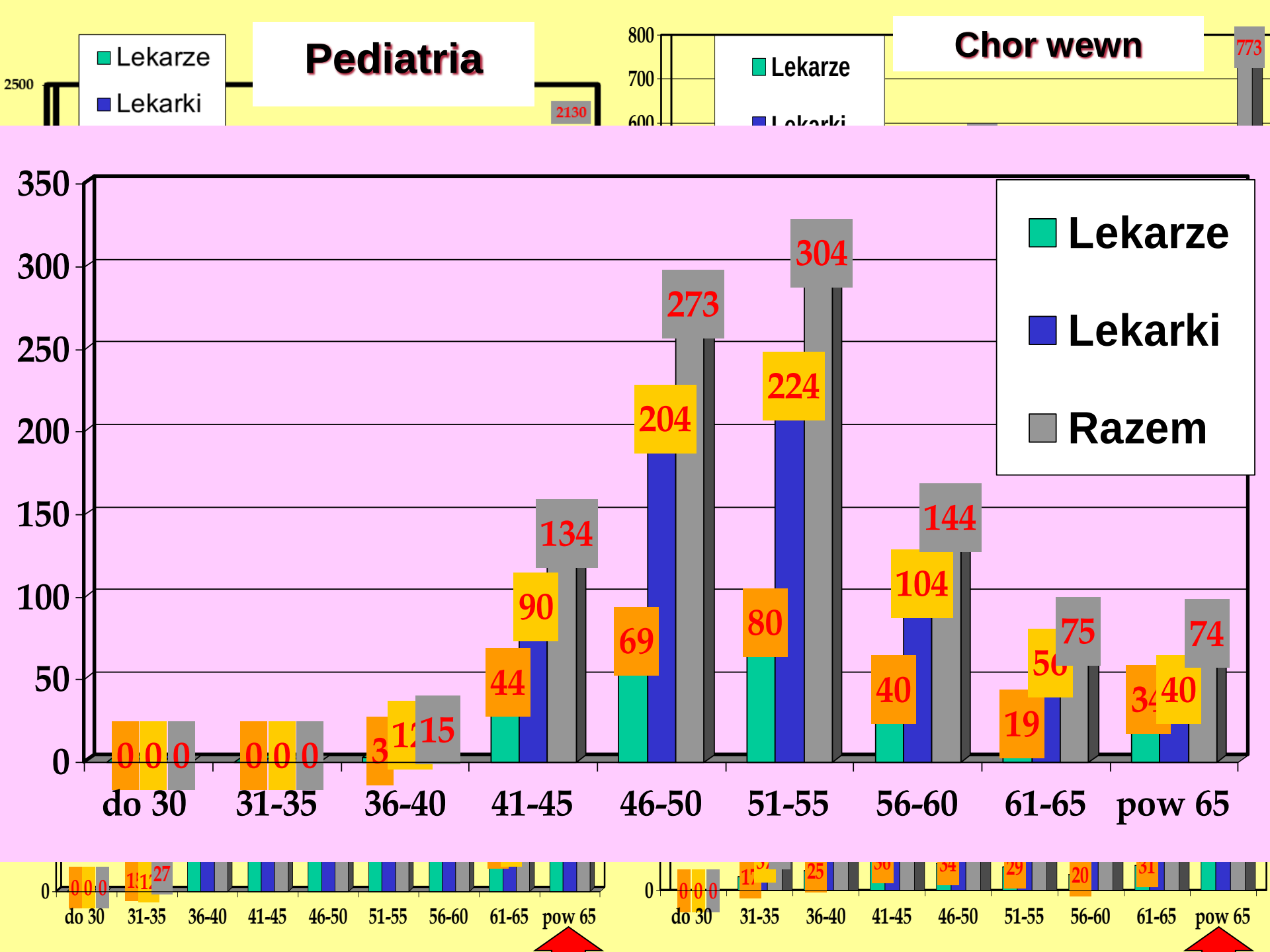
Pediatria
Lekarze
Lekarki
Chor wewn
Lekarze
Lekarki
Razem
350
300
250
200
150
100
50
0
do 30
31-35
36-40
41-45
46-50
51-55
56-60
61-65
pow 65
0 0 0
0 0 0
3 12 15
44 90 134
69 204 273
80 224 304
40 104 144
19 56 75
34 40 74

Średni wiek specjalisty lekarza

Specjalność	Liczba posiadanych specjalizacji (SBS, S2S, S1S)			Wiek posiadających specjalizację		Liczba odbywających specjalizację		Specjalizacje uzyskane w latach 2005-2014			Zmiana liczby posiadających specjalizację	
	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Średnia	Do 50 lat*	Wszyscy	Rezydenci	Liczba	Wiek (śr.)	Zmiana^	Za 10 lat	Za 20 lat
Alergologia	906	328	1 234	55,6	25%	173	2	338	42,3	1	1%	-20%
Anestezjologia i intensywna terapia	3 321	3 105	6 426	52,7	45%	1394	1139	1617	35,4	4	0%	-5%
Chirurgia ogólna	1 017	7 922	8 939	55,2	35%	980	742	1576	35,2	-1	-15%	-30%
Okulistyka	3 605	867	4 472	54,2	38%	636	463	1082	35,1	0	-5%	-14%
Ortopedia i traumatologia narządu ruchu	236	3 419	3 655	51,9	46%	1036	841	1203	35,5	7	10%	12%
Otorynolaryngologia	1 957	1 425	3 382	57,0	27%	362	253	487	36,2	-1	-22%	-44%
Otorynolaryngologia dziecięca	108	59	167	57,1	31%	35	3	58	44,5	1	1%	1%
Urologia	92	1 144	1 236	54,7	36%	320	225	289	35,9	5	-10%	-17%
Medycyna ratunkowa	227	620	847	49,3	58%	584	152	463	42,0	-13	44%	67%
Choroby wewnętrzne	16 604	12 069	28 673	52,9	44%	2601	1947	7202	34,4	-22	-1%	-5%
Choroby zakaźne	758	347	1 105	56,3	30%	168	104	195	36,9	0	-18%	-35%
Dermatologia i wenerologia	2 069	466	2 535	56,1	33%	333	233	482	35,6	0	-18%	-29%
Diabetologia	862	281	1 143	51,1	49%	207	7	660	41,8	5	43%	65%
Diagnostyka laboratoryjna	149	111	260	62,6	23%	8	4	26	36,6	0	-57%	-57%
Geriatria	203	125	328	51,7	49%	160	24	183	42,4	2	39%	61%
Kardiologia	1 441	1 995	3 436	51,3	51%	1610	771	1681	39,4	29	30%	49%
Pediatria	12 020	2 729	14 749	56,1	29%	1781	1557	1743	35,4	9	-21%	-48%
Położnictwo i ginekologia	2 885	4 731	7 616	56,1	29%	1122	743	1388	36,4	5	-16%	-34%
Psychiatria	2 454	1 530	3 984	50,9	57%	771	493	1615	35,2	1	15%	38%

Średni wiek specjalisty lekarza dentysty

Specjalność	Liczba posiadanych specjalizacji (SBS, S2S, S1S)			Wiek posiadających specjalizację		Liczba odbywających specjalizację		Specjalizacje uzyskane w latach 2005-2014			Zmiana liczby posiadających specjalizację	
	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Średnia	Do 50 lat*	Wszyscy	Rezydenci	Liczba	Wiek (śr.)	Zmiana^	Za 10 lat	Za 20 lat
Chirurgia stomatologiczna	964	888	1 852	53,6	24%	204	134	289	34,8	4	-15%	-26%
Chirurgia szczękowo-twarzowa	105	246	351	52,1	34%	131	85	126	35,9	1	10%	19%
Ortodoncja	1 030	135	1 165	53,2	24%	141	75	229	34,7	2	-7%	-14%
Periodontologia	379	69	448	50,6	30%	84	43	128	34,2	2	10%	8%
Protetyka stomatologiczna	945	521	1 466	54,6	22%	255	118	291	34,5	2	-14%	-21%
Stomatologia dziecięca	717	49	766	55,7	25%	133	82	187	33,4	2	-21%	-12%
Stomatologia zachowawcza z endodoncją	1 402	190	1 592	53,8	33%	202	89	493	33,8	4	-6%	6%
Stomatologia ogólna	8 655	1 775	10 430	54,2	15%	0	0	29	34,7	-1	-24%	-57%
Onkologia	477	246	723	47,6	66%	491	336	401	40,0	2	45%	77%
Immunologia kliniczna	55	25	80	49.8	59%	38	0	59	45.4	0	58%	106%
Kardiochirurgia	10	281	291	49,8	57%	112	69	135	37,4	1	30%	50%
Diagnostyka laboratoryjna	149	111	260	62,6	23%	8	4	26	36,6	0	-57%	-57%
Zdrowie publiczne	618	1 611	2 229	63,7	10%	97	36	71	47,2	-26	-67%	-83%
Medycyna lotnicza	3	71	74	67,4		0	0	0	0,0	0	-97%	-100%
Oświata zdrowotna	0	3	3	70,0		0	0	0	0,0	0	-100%	-100%

Absolwenci, posiadający PWZ i uzyskane specjalizacje

Lekarze

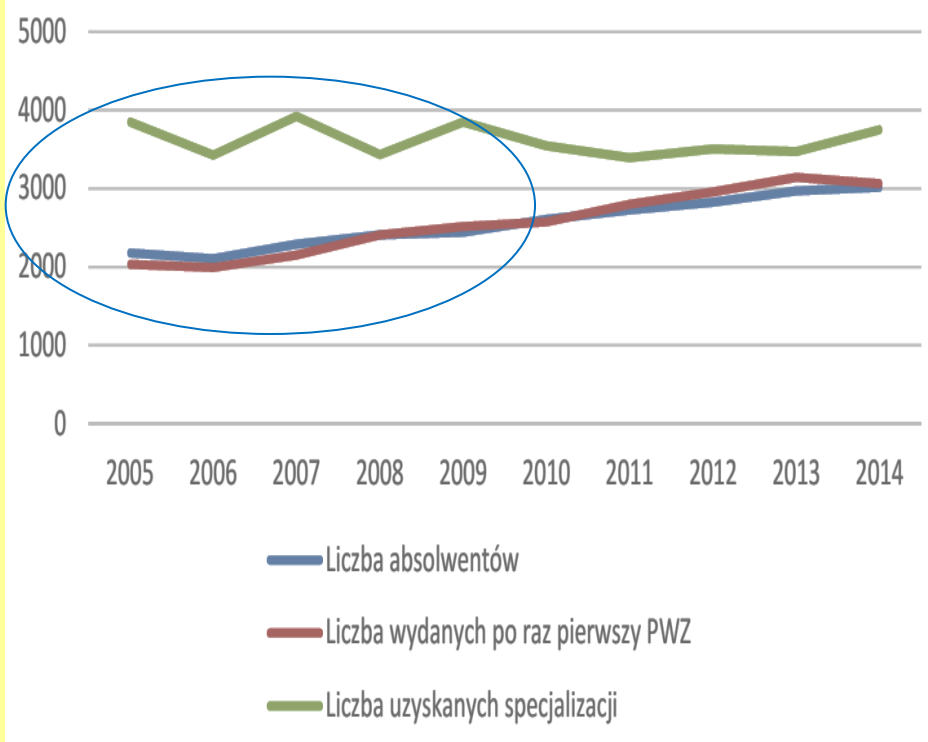

Lekarze dentyści

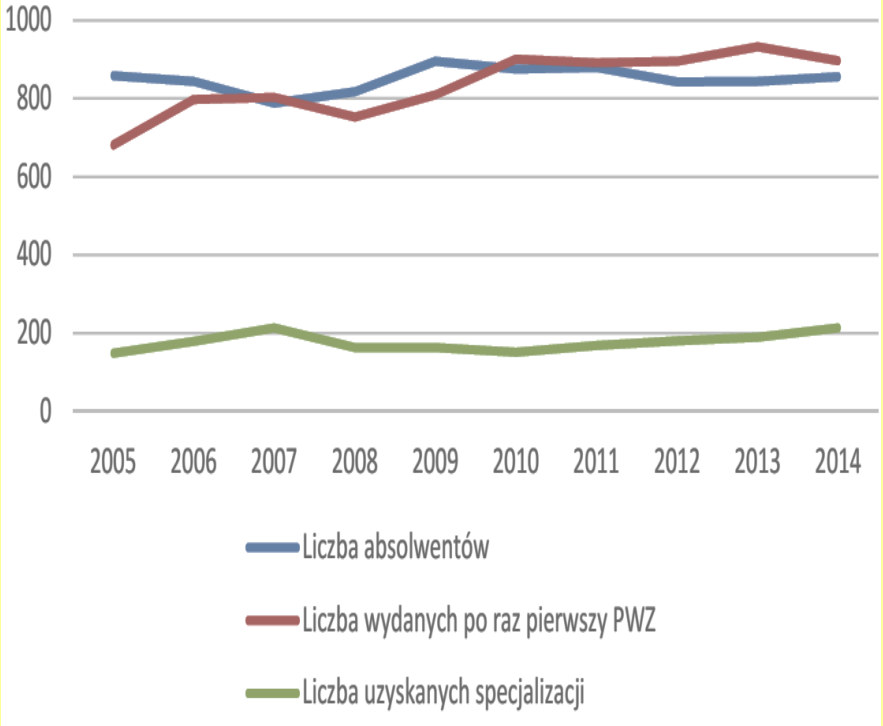

% rezydentów wśród specjalizujących

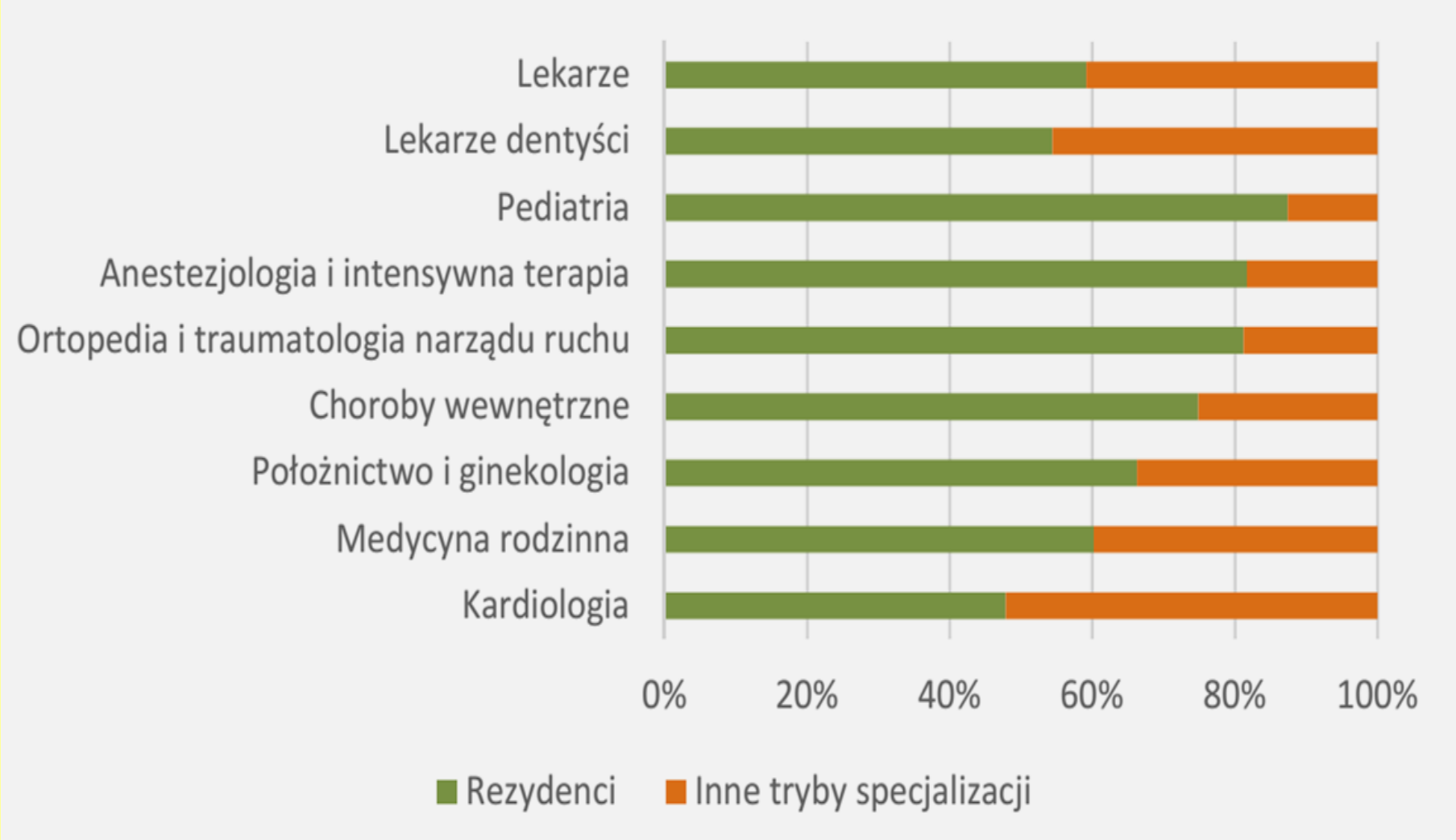

% specjalistów do 50 r.ż. w liczbie posiadających daną specjalizację

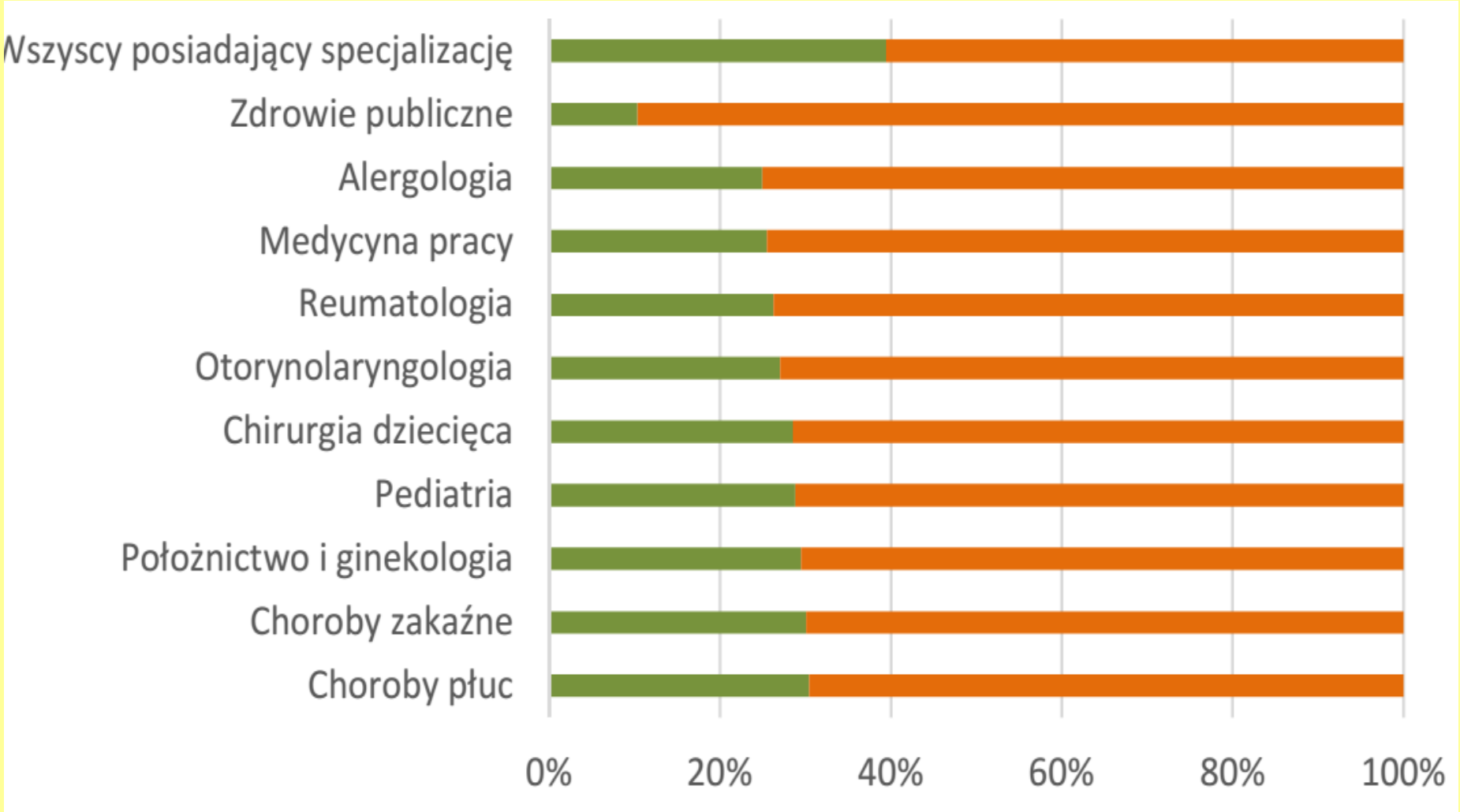

Czy chcemy kształcić lekarza czy świadczeniodawcę?

Z jednej strony wołanie o holistyczne podejście, z drugiej, tworzymy medycynę pakietową – system sformalizowany i oparty na specjalistach, których kompetencje w wąskim spojrzeniu na problem mają być formalnie potwierdzone.

Należy założyć że dla utrzymywania się liczby specjalistów w danej dziedzinie na stałym poziomie, podstawowe znaczenie ma ich liczba w grupie poniżej 50 lat dla lekarzy specjalistów i 45 lat dla lekarzy dentystów.
Powinna ona lekko przewyższać lub być co najmniej równa liczbie specjalistów w starszym wieku (czyli stanowić przynajmniej około 50% ogólnej liczby posiadanych specjalizacji w tej dziedzinie.
Takich specjalizacji obecnie jest niewiele.

W ocenie sytuacji w tym zakresie napotykamy problem z policzeniem ilu lekarzy i w jakim zakresie czasowym pracuje w danej specjalności, który wynika z faktu posiadania więcej niż jednej specjalizacji przez dużą liczbę lekarzy stąd różnice pomiędzy liczbą lekarzy posiadających specjalizację, a liczbą w niej pracujących, mogą być bardzo duże.
W mniejszym stopniu dotyczy specjalności lekarsko-dentystycznych.

Podsumowanie

Należy już przygotować się na niewielki (ok 3% w stosunku do obecnej sytuacji), brak specjalistów w ciągu najbliższych 10 lat.

Jeśli nie poprawią się warunki pracy lekarzy, można przewidywać nasilenie zjawiska emigracji absolwentów i lekarzy specjalistów, a powstałego niedoboru nie zastąpi napływ lekarzy ze wschodu

Należy pamiętać, że jedynym liczącym się źródłem przyszłych specjalistów, którzy będą pracować w kraju są absolwenci. Wzrastająca liczba niewykorzystywanych rezydentur świadczy o wyczerpywaniu się tego źródła

Należy pamiętać, że zwiększenie naboru na studia może dać efekt po upływie ok 12 lat, a efekt nowego systemu specjalizacji za 5-6 lat

Dotychczasowe próby „wprowadzenia do systemu” lekarzy posiadających I stopień specjalizacji należy uznać za nieudane

Wnioski

Profesjonalne podejście do polityki kadrowej w zakresie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentystów wymaga:

- **Ustalenia priorytetów polityki zdrowotnej państwa.**
- **Rzetelnego oszacowania rzeczywistych potrzeb kadrowych i wielkości środków koniecznych dla działania poszczególnych specjalności w celu zapewnienia oczekiwanej, dobrej jakości i dostępności porad.**
- **Poznania i monitorowania wszystkich czynników mających wpływ na kształtowanie się liczby lekarzy w poszczególnych specjalnościach.**
- **Opracowania narzędzi wpływu na te czynniki w celu kształtowania optymalnych trendów w specjalistyce.**
- **Tworzenia bardziej przyjaznych i mniej opresyjnych warunków specjalizowania (zwłaszcza dla dentystów), preferujących nabywanie merytorycznych umiejętności i wiedzy.**
- **Stałego rzetelnego monitorowania sytuacji demograficznej lekarzy.**
- **Świadomości, że działania i nakłady, będą się zwracać dopiero w dość odległej przyszłości.**

Pamiętajmy !!!

Kadry decydują o wszystkim!

Ale jakie kadry?